

Pärnäjäärä

Tvärbandad lindbäck
Oplosia cinerea

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Pärnäjäärä on keskikokoinen, kupera, yleisvaikutelmaltaan harmaanruskea sarvijäärä. Sen etuselän kummallakin sivulla on iso, terävä hammas. Pärnäjäärän musta tai tummanruskea yläpuoli on kauttaaltaan harmaan tai ruskeanharmaan, hie-non karvoituksen peitossa. Sen peitinsiipien karkiosa, leveä poikkijuova peitinsiipien puolivälissä ja muutamat epäsään-nölliset täplät peitinsiipien etuosassa ovat kellertävän har-maanruskeita. Melko pitkien tuntosarvien jaokkeet 3.–11. ovat kaksiväriset siten, että tyviosa on vaalea ja karkiosa musta. Pärnäjäärä muistuttaa vaarantuneeksi luokiteltua ven-näjäärrä (*Mesosa myops*), joka on kuitenkin isompi, le-veämpi ja selvästi täplikäs, eikä sen etuselän reunoilla ole hampaita. Silmälläpidettävä tammikatkiainen (*Leiopus ne-bulosus*) on puolestaan pärnäjärrä pienempi ja pitkäsarvi-sempi, ja sen peitinsiivissä on keskellä paljon selvempi vaa-lea ja tumma poikkivyö.

Elinympäristö ja levinneisyys

Pärnäjäärä suosii varjoisia ja kosteita paikkoja. Se elää kuol-leissa, pääasiassa maahan pudonneissa, 4–15 cm paksuisissa (toisinaan vielä ohuemmissakin) lehmuksen oksissa. Se on tavattu myös heikkokuntoisista, mutta vielä elävistä, reiden-paksuisista lehmuksen rungoista. Toukkia voi löytää myös varsin pitkälle lahonneista oksista. Kuoren alla elävät toukat kaivautuvat puun sisälle kotoitumaan, paksukuorisessa puussa kotoituminen voi tapahtua myös kuoren alla. Tou-kat kotoituvat toukokuussa ja aikuisia kuoriaisia tavataan toukokuun lopulta heinäkuun alkuun. Hyvän suojavärin ta-kia niitä voi olla vaikea erottaa lehmuksen oksilta ja run-goilta. Laji esiintyy harvinaisena ja hyvin paikoittaisena ran-nikon tuntumassa Helsingin seudulta Turun seudulle. Etelä-Hämeestä on myös yksi havainto.

Nykytila ja uhkatekijät

Pärnäjärrä uhkaavat lahopuun väheneminen ja metsien puulajisuhteiden muutokset. Sopivien lisääntymispaikkojen löytäminen on entistä vaikeampaa.

Hoitosuositukset

Pärnäjärrän esiintymispaikat tulisi rajata metsänkäsittelyn ulkopuolelle ja ympäristö säilyttää jatkuvasti peitteisenä var-joisten ja kosteiden olosuhteiden säilyttämiseksi. Esiintymä-paikoilla ja niiden läheisyydessä tulisi säästää kaikki leh-mukset ja maahan pudonneet lehmuksen oksat.

Lähteet

Heliövaara, K., Mannerkoski, I. & Siitonen, J. 2004. Suomen sarvijäärät. Tremex press Oy, Helsinki. 374 s.